

Винник О.
студентка юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету.
Науковий керівник: д.ю.н., професор, професор кафедри
теорії права та конституціоналізму
Західноукраїнського національного університету
Дракохруст Т.В.

ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА ЯК ЦІННІСНИЙ ОРІЄНТИР ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ACQUIS COMMUNAUTAIRE В УКРАЇНІ

Актуальність теми зумовлена об'єктивною потребою у аналізі змін, які охоплюють державні та правові інститути під впливом інтеграційних процесів у рамках Європейського Союзу. Для України, що має статус кандидата на членство в ЄС, питання адаптації національного законодавства до стандартів *acquis communautaire* виходить за межі формальної кореляції норм і потребує фундаментальної модернізації всієї правової системи. Євроінтеграційна спрямованість України обумовлює вектор розвитку вітчизняного законодавства відповідно до європейських стандартів та необхідність доктринального переосмислення відповідних питань.

В умовах сучасної політики євроінтеграція постає не як формальна бюрократична ціль, а як процес цивілізаційної адаптації, що передбачає трансформацію держави у сервісний інститут, здатний забезпечити стійкість суспільства через розбудову ефективної архітектури публічної влади. Для реалізації цієї стратегії критичне значення має подолання проблеми так званої «інституційної ентропії», тобто «розпорошення» ресурсів та повноважень, оскільки відсутність чіткої інституційної структури породжує ризики стратегічної невизначеності [1, с. 116]. Слід враховувати, що на формування та розвиток законодавства України впливають євроінтеграційні процеси, а інтеграція до єдиного ринку ЄС охоплює як зовнішні, так і внутрішні виміри, які формують вектори розвитку відповідного законодавства. Відтак, успіх трансформації залежить від переходу до реальної адміністративно-судової спроможності та практичного впровадження норм *acquis communautaire*, що дозволяє гармонізувати державну політику із суспільними очікуваннями та гарантувати національну безпеку і сталий розвиток в умовах глобальних викликів. Цей процес вимагає розглядати європеїзацію міжнародного приватного права як системний чинник модернізації законодавства України, а не лише як процес формального нормативного зближення.

Сутність адаптаційного процесу полягає у глибокому змістовному наповненні національного права, де європейська інтеграція України вимагає не лише механічної імплементації положень *acquis communautaire* у національну правову систему, а й глибокої трансформації правозастосовної практики на основі справедливості, юридичної визначеності та захисту законних очікувань особи [2, с. 448]. В умовах ускладнення економічного

обороту, під впливом процесів інтернаціоналізації економічного життя, цифровізації, ускладнення договірних та недоговірних відносин з'являється тенденція до формування транснаціонального змісту норм, які регламентують приватно-правові відносини. Значення цього процесу виходить за межі формальної кореляції норм, адже складність *acquis* полягає не лише у перекладі директив, а у створенні дієвих прикладних механізмів їх виконання. Це особливо актуально для соціально-трудої сфери, де конституційний принцип верховенства права має виступати фундаментальним «фільтром», що запобігає свавільному звуженню прав громадян під гаслами лібералізації ринку чи вимог воєнного стану. Способи інтеграції європейських стандартів у національну правову систему передбачають відхід від суто декларативного підходу на користь розбудови прозорих і підзвітних інституцій. Ключовим інструментом у цьому процесі є кодифікація законодавства, зокрема рекодифікація міжнародного приватного права з урахуванням міжнародних та європейських стандартів.

Пріоритетними напрямками розвитку в цьому контексті мають стати: наближення міжнародного приватного права України до сучасних європейських стандартів, урахування європейських актів і рекомендацій (DCFR, PECL, PETL, Принципи міжнародних комерційних договорів UNIDROIT) та забезпечення тотожності юридичних конструкцій, термінології та регулятивних підходів [3, с. 61]. При цьому принцип верховенства права в ході адаптації українського законодавства до стандартів ЄС має слугувати базовим ціннісним орієнтиром. Це сприяє не лише формальному узгодженню нормативної бази, але й гарантуванню реального захисту людської гідності, особливо у соціально-трудої сфері. Для успішної реалізації європейського вектору необхідно також зміцнювати роль соціального діалогу та судового контролю, впроваджуючи застосування гнучких інструментів у регламентації приватно-правових відносин з іноземним елементом (конструювання гнучких норм, корекція писаного права справедливості). Це допоможе уникнути правової нестабільності під час впровадження новітніх стандартів, зокрема у сферах цифровізації та безпеки праці.

Європейська інтеграція виступає як комплексний чинник цивілізаційної трансформації національної правової системи, передбачаючи переосмислення ролі держави як сучасного сервісного інституту з прозорою та ефективною структурою публічної влади. Головним завданням у процесі модернізації є подолання інституційної інертності та перехід від формального впровадження норм *acquis communautaire* до створення дієвої адміністративної та судової спроможності. Визначальним показником успішності цих адаптаційних процесів є утвердження принципу верховенства права як практичного інструменту захисту прав людини та механізму запобігання їх необґрунтованим обмеженням в умовах глобальних викликів. Майбутній розвиток національного правопорядку пов'язаний із переглядом та оновленням норм міжнародного приватного права, а також гармонізацією соціально-трудої відносин на основі правової визначеності та

справедливості. Цей підхід сприяє переходу від декларативних заяв до впровадження реальних механізмів, які дозволяють інтегрувати Україну в європейський правовий простір як рівноправного і стійкого актора.

Список використаних джерел

1. Масик-Бєсова М. З. Інституційна спроможність як запорука сталого розвитку України в умовах євроінтеграції. *Вчені записки*. 2026. С. 115–119. URL: <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2026.1/16> (дата звернення: 08.05.2026).

2. Капітан О. Адаптація трудового та соціального законодавства України до стандартів ЄС крізь призму конституційного принципу верховенства права. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2026. Т. 1, № 2. С. 448–453. URL: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2026.02.1.68> (дата звернення: 08.05.2026).

3. Деркач Е. М., Турченко О. Г. Європеїзація міжнародного приватного права як вектор розвитку законодавства України. *Форум права*. 2026. Т. 85, № 1. С. 59–65. URL: <https://doi.org/10.32631/fp.2026.1.07> (дата звернення: 09.05.2026).